

введення і оптимального функціонування зони вільної торгівлі між країнами-учасницями СНГ» (15-18 августа 2003 г., г. Ялта).

Наливайченко С.П.

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМИ В ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ

I. Вступ.

Міжнародний досвід переходу економіки в нову якість показує, що практично завжди у випереджальному режимі запроваджуються економічні реформи, а потім відбуваються зміни в політичній надбудові. В Україні, як, до речі, і в інших державах, що утворилися після розпаду СРСР, така логіка реформування порушена, оскільки тут свого часу економічні перетворення не просто недооцінювались, а й запізнились і відірвалися від політичної сфери [1].

Дослідники функціонування “швидких” економік високорозвинутих країн помітили, по-перше, зменшення потреби в багатьох традиційних видах масової сировини; по-друге, збільшення кількості підприємств, які працюють за “швидким циклом”, коли процеси проектування і випуску продукції поєднуються, а можливості скорочення запасів сировини і устаткування різко зростають; по-третє, інвестування значних коштів в електронну інфраструктуру [2,3].

Науково-технічний прогрес за своєю природою інтернаціональний, тому розв’язати завдання розвитку передових технологій без зв’язків із зовнішнім світом, без залучення світового капіталу практично неможливо.

II. Постановка задачі.

Успішний розвиток зовнішньоекономічних зв’язків має ґрунтуватися передусім на кардинальних змінах у структурі національної економіки України. Однак зовнішньоекономічні зв’язки – не пасивний елемент в еволюції національної економіки, вони можуть активно впливати на її розвиток. Для цього необхідно сконструювати гнучкий і динамічний механізм, який регулював би інтеграцію економіки України у світовий ринок, зробив би її відкритою для зовнішнього світу.

Зрештою, без інтеграції економіки України у світову економічну систему неможливо досягти високого рівня добробуту народу. Питання полягає в тому, яким шляхом здійснювати інтеграцію.

III. Результати.

Тривала інтеграція в світову економіку через вкрай повільну ліквідацію бар’єрів і заборон на зовнішньоекономічну діяльність, - безперспективний шлях для України. Організоване входження колишніх республік у світове співтовариство із суто політичних міркувань є досить проблематичним, оскільки роль вертикальної ієрархії управління у світі невпинно зменшується і зростає значення горизонтальних зв’язків у процесі створення нової системи виробництва благ.

Обґрунтована стратегія розвитку зовнішньоекономічних зв’язків України підпорядковується раціональному розв’язанню найгостріших проблем оздоровлення економіки – подоланню численних дефіцитів на внутрішньому ринку, прискоренню НТП, нагромадженню валютних ресурсів для сплати нашої частки в колишньому загальносоюзному зовнішньому боргу, поліпшенню якості товарів, підвищенню збалансованості бюджету і платіжного балансу. Подальшу децентралізацію зовнішньоекономічного комплексу, вихід на світовий ринок численних дрібних учасників (кооперативів, малих підприємств тощо) гальмує відсутність спеціальної підготовки значної частини персоналу. Щоб забезпечити ефективність зовнішньоекономічних зв’язків, слід оперативно формувати демократичні політичні структури, соціальну базу демократії, високу загальну, політичну культуру, підприємницьку етику, розвивати ринок, сприяти тому, щоб психологія радикальних реформ оволоділа суспільною свідомістю. Однією з актуальних є проблема створення широкої системи професійної підготовки і перепідготовки працівників для підприємств і організацій, зайнятих зовнішньоекономічною діяльністю.

Отже, розвиток зовнішньоекономічних відносин є не самоцілью, а одним з перевірених досвідом багатьох розвинутих країн способів подолання кризового стану економіки, виведення виробничого потенціалу на сучасний технічний і технологічний рівні, підвищення добробуту народу України.

Основними характеристиками нової системи виробництва в умовах ринку, на наш погляд, є: зменшення чисельності зайнятих у промисловому виробництві найрозвинутіших країн; широке використання фірмами і корпораціями нових форм фінансової діяльності як ефективних інструментів досягнення необхідного балансу між інвестиціями і заощадженнями; інформаційна революція, яка все більше поширюється і зможе змінити у виробництві ресурси.

“Швидкі” економіки мають змогу збільшувати темпи свого розвитку не стільки за допомогою нових виробничих технологій, скільки завдяки оперативнішому здійсненню всіх управлінських операцій і скороченню часу для прийняття рішень, обробки інформації та всього обсягу знань і проходження їх через економічний механізм. Отже, для України, як і для інших колишніх республік СРСР, перспективнішим є вихід у своїй державно-економічній цілісності на світовий ринок з наступною інтеграцією в світову економіку. Звичайно, що при цьому ніяких гарантій наздогнати “швидкі” економіки ніхто дати не може, проте наблизитися до них можливість є.

Назвемо принаймні три можливих напрями ефективної адаптації України до міжнародного поділу

праці.

1) участь у загальноєвропейському економічному просторі. Перехід до ринкової економіки зумовить приєднання країн європейської частини колишнього СРСР до європейського економічного простору. Отже, доцільно визначитися, які галузі й виробництва становитимуть профіль міжнародної спеціалізації України. Стимулювання цих галузей і виробництв методами ринкової економіки одночасно окреслить пріоритетні зміни в економіці України;

2) визначення специфічних сфер співробітництва з країнами інших континентів, які становитимуть взаємний інтерес;

3) підключення до загальносвітового співробітництва на галузевій основі, особливо у науково-технічній, енергетичній, продовольчій, екологічній сферах. Опрацювання перспективної програми вибіркової спеціалізації українського експорту на нових конкурентоспроможних на світовому ринку виробках можна пов'язати з конверсією ВПК (з урахуванням принципу розумної достатності), що стане підґрунтям для розвитку експортної спеціалізації наукоємких галузей.

Уже сьогодні Україна спроможна будувати свої зовнішньоекономічні відносини на взаємовигідних умовах. Актуальним є здійснення переговорів з метою визначення статусу України як країни, що розвивається, та вироблення її власної чіткої позиції у Міжнародному валютному фонді, Світовому банку реконструкції та розвитку, Генеральній угоді по торгівлі й тарифам та Міжнародній організації праці, адже ці чотири організації є ключовими в міжнародному фінансовому, торговельному і соціальному регулюванні. Ефективна участь в них збільшить можливості України щодо залучення іноземного капіталу, фінансових ресурсів, отримання певних торговельних пільг, збереження тарифних засобів захисту національної індустрії та сільського господарства тощо. Високий рівень конкуренції на світовому ринку, гнучкість стратегії й тактики товаровиробників потребують створення в Україні структур, які б забезпечували і координували функціонування зовнішньоекономічного комплексу, а також, усієї інфраструктури зовнішніх економічних зв'язків (страхового та інформаційного обслуговування, судових і арбітражних органів тощо).

IV. Висновки:

Отже, реформа зовнішньоекономічного комплексу не може здійснюватись у відриві від реформування самої економічної системи в Україні. Це має для нашої країни принципове значення. Щодо пріоритетності у партнерах світогосподарських зв'язків у поділу праці, для України не існує якоїсь постійної домінанти, і вона має співробітничати з якнайбільшою кількістю країн та міжнародних організацій. Стратегія інтеграції України у світове господарство має два взаємопов'язані аспекти: по-перше, входження у загальносвітовий економічний простір з урахуванням його регіональних напрямів, насамперед європейського, по-друге, у поділі праці на новій, економічній основі з колишніми республіками Союзу.

Джерела та література

1. Лессер Б., Бондарчук І., Борисенко З.(та ін.) Корпоративне управління в Україні в сучасних умовах. – К., 2004.
2. Стиглиц Дж. Економіка государственного сектора. – М., Изд-во Моск. ун-та, 1997.
3. Гіл, Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку (пер.з англ.). – К., “Основи”, 2001.

Никитина М.Г., Борунов В.Б.

К ВОПРОСУ О ПРАКТИКЕ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СЭЗ ТУРЦИИ

Украина, как молодое независимое государство, приступившее к реструктуризации хозяйственной структуры и решению проблем обеспечения устойчивого экономического роста, неизбежно столкнулась с недостаточностью собственных, внутренних источников финансирования программ социально-экономического развития.

С учетом того, что требования, предъявляемые рыночными хозяйственными системами к институтам, призванным обеспечить накопление, привлечение и обслуживание финансово - инвестиционных ресурсов, являются унифицированными и обязательными, т.е. не зависящими от политической ориентации и социально-экономического устройства государства, изучение мирового опыта представляет несомненный научно-практический интерес.

Особую актуальность приобретает изучение опыта такой страны как республика Турция, в связи с активизацией в последние годы украино-турецких двусторонних экономических отношений. Так, в настоящее время Турция занимает восьмое место среди всех торговых партнеров Украины, в т.ч. пятое – по объему потребления украинской продукции. Украины, в свою очередь, находится на 15 месте среди всех внешнеторговых партнеров Турции.

Углубление знаний об особенностях функционирования турецкой экономики, позволяющих прогнозировать ее дальнейшее развитие, является важнейшим условием повышения эффективности двустороннего сотрудничества, в том числе и в рамках регионального интеграционного объединения.

Целью данной работы является расширение представлений о зарубежном опыте создания и функционирования СЭЗ и возможности его адаптации в Украине.